

Köyhyys lasten kokemana

Pyöreän pöydän keskustelu
2.5.2017
Helsinki

Mirka Kuula, VTM
jatko-opiskelija, apurahatutkija
Turun yliopisto
Sosiaalitieteiden laitos
mmkuul@utu.fi

Turun yliopisto
University of Turku

Lapsuudentutkimuksen näkökulma lasten kokemusten tutkimiseen

- Ns. uusi lapsuudentutkimus 1980-luvulla sosiologian ja antropologian piirissä → ymmärrys lapsuudesta ja lapsista muuttui (esim. lasten oikeuksien kehitys)
- Lapsuudentutkimus:
 - **lapset** yhteiskuntiensa ja yhteisöjensä jäseninä sekä aktiivisina toimijoina
 - **lapsuus** sosiaalisena konstruktiona, osana yhteiskuntaa, sen rakenteita ja kulttuuria
 - lasten omien kokemusten ja näkemysten merkitys

Lasten köyhyyskokemuksia koskeva tutkimus

- Lapsiköyhyyttä tutkitaan yhä useammin köyhien lasten omasta näkökulmasta käsin
 - kiinnostuksen kohteena köyhyyden eletyt kokemukset
 - kysytään lapsilta itseltään, miten he köyhyyden kokevat ja miten se vaikuttaa heidän arkeensa
 - esim. Isossa-Britanniassa, Yhdysvalloissa, Ruotsissa, Norjassa ja Alankomaissa (mutta ei Suomessa!)
 - laadullisia haastattelututkimuksia

Aiempien tutkimusten tuloksia lasten köyhyyskokemuksista

- Köyhyyden seuraukset lapsille ennen kaikkea *sosiaalisia*
 - vertaissuhteet ja kaverit
 - koulu ja vapaa-aika
 - perhesuhteet ja ilmapiiri kotona
 - osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuudet
- Köyhyydellä lisäksi *emotionaalisia seurauksia*
 - subjektiivinen hyvinvointi, henkinen kuormitus ja huolen kantaminen
 - negatiiviset tunteet
 - itsetunto, käsitys itsestä ja omista mahdollisuuksista
- Köyhyys voi olla myös *taloudellista ja materiaalista puutetta*
 - esim. riittävä ravinto, asuminen, kunnollinen vaatetus, kouluun liittyvät kulut, terveydenhoitoon pääsy jne.
- Lasten kokemusten erilaisuus ja erilaiset selviytymiskeinot

Lasten kokemuksia köyhyydestä - väitöskirjatutkimus

- Tutkimuksessa selvitetään:
 - Millaista on pienituloisessa perheessä elävän lapsen arki?
 - Minkälaisia merkityksiä lapset antavat perheen pienituloisuudelle?
- Laadullinen tutkimus → lasten kokemukset, fenomenologis-hermeneuttinen tutkimusote
- Tutkimusaineisto:
 - avoimet teemahaastattelut
 - peruskouluikäisiä lapset, joiden perheet saaneet toimeentulotukea
 - haastatteluissa käsitellään lasten arkeen ja hyvinvointiin liittyviä teemoja (esim. sosiaaliset suhteet, koulu, vapaa-aika, perheen taloudellinen asema jne.)

Miksi köyhyyttä on tärkeää tutkia lasten omasta näkökulmasta käsin?

- Enemmän tietoa ja moninaisempi kuva köyhyydestä
- Pelkkien aikuislähtöisten tutkimusmenetelmien ja käsitteiden käyttö sopivat huonosti lasten kokemusten ja näkemysten tutkimiseen
- Lasten köyhyyskokemuksia ei ole tarkoituksenmukaista, eikä edes oikeutettua, tutkia ainoastaan aikuisilta kysymällä
- Lapsilta saadun tiedon avulla voidaan kehittää entistä parempia keinoja lapsiköyhyyteen puuttumiseen ja lasten aseman parantamiseen
- Lapset itse ovat parhaita asiantuntijoita kertomaan omasta elämästään ja siihen liittyvistä asioista

Kiitos!

Turun yliopisto
University of Turku

Kirjallisuus:

Attree, Pamela. 2006. "The Social Costs of Child Poverty: A Systematic Review of the Qualitative Evidence." *Children and Society* 20(1):54–66.

Corsaro, William A. 2005. *The Sociology of Childhood*. London: Sage Publications.

Fortier, Sandra M. 2006. "On Being a Poor Child in America." *Journal of Children and Poverty* 12(2):113–28.

Hakovirta, Mia and Minna Rantalaiho. 2012. *Taloudellinen eriarvoisuus lasten arjessa*. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.

Harju, Anne. 2008. *Barns vardag med knapp ekonomi. En studie om barns erfarenheter och strategier*. Växjö: Växjö University.

Harju, Anne and Anne Brita Thorød. 2011. "Child Poverty in a Scandinavian Welfare Context-from Children's Point of View." *Child Indicators Research* 4(2):283–299.

Van Der Hoek, Tamara. 2005. *Through Children's Eyes: An Initial Study of Children's Personal Experiences and Coping Strategies Growing Up Poor in an Affluent Netherlands*. Florence: UNICEF Innocenti Research Centre.

Ridge, Tess. 2002. *Childhood Poverty and Social Exclusion. From a Child's Perspective*. Bristol: The Policy Press.

Ridge, Tess. 2011. "The Everyday Costs of Poverty in Childhood: A Review of Qualitative Research Exploring the Lives and Experiences of Low-Income Children in the UK." *Children and Society* 25(1):73–84.

Sarti, Asia, Inge Schalkers, and Christine Dedding. 2015. "'I Am Not Poor. Poor Children Live in Africa': Social Identity and Children's Perspectives on Growing up in Contexts of Poverty and Deprivation in the Netherlands." *Children and Society* 29(6):535–45.

